

РОЗВИТОК АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ПРОГНОЗИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Висвітлено проблеми та здійснена оцінка тенденцій сучасного етапу розвитку аграрного сектору економіки України. Встановлено, що дія нових соціально-економічних та геополітичних факторів спричинила появу цілої низки проблем розвитку галузі, серед яких необхідно зазначити: зменшення обсягу валової продукції сільського господарства, необхідність диверсифікації ринків збуту продукції, звуження фінансової бази розвитку сільськогосподарських підприємств, скорочення кількості малих (насамперед, фермерських) господарств. Обґрунтовано комплекс заходів щодо закріплення позитивної динаміки розвитку галузі, зокрема щодо досягнення раціонального рівня дотримання сільгосптоваровиробниками агротехнологічних вимог; синхронізації вимог до якості сільськогосподарської продукції та процедур її забезпечення з міжнародними стандартами; вдосконалення інфраструктури аграрного ринку, в т.ч. створення ефективної системи моніторингу та інформаційно-аналітичного забезпечення аграрного ринку; підвищення обсягів та ефективності фінансово-кредитного забезпечення сільського господарства і покращення страхового захисту сільськогосподарських товаровиробників; забезпечення прозорості та сприятливості регуляторної політики держави (скорочення кількості дозвільних процедур, кількості та видів ліцензованої діяльності, технічного регулювання, формування ринку корпоративних прав в аграрному секторі економіки, заборона непередбачених законами адміністративних втручань у ведення підприємницької діяльності, розвиток механізмів її саморегулювання, спрощення процедур державного контролю, законодавче врегулювання діяльності сімейних ферм тощо); розвитку самоуправління та саморегулювання на основі підвищення ролі громадських професійних організації (об'єднань галузевих товаровиробників) з передачею їм частини функцій існуючої системи державного управління; створення Аналітично-Координаційної Платформи для консолідації інтересів усіх суб'єктів АПК та їх представництва на державному та міжнародному рівнях, яка має стати ефективним мозковим центром, зокрема для ретельного аналізу та прогнозу наслідків нормативно-правових актів, що пропонуються для аграрної сфери, об'єднає зусилля науки, галузевих асоціацій, експертів.

***Ключові слова:** аграрний сектор економіки України, валова продукція сільського господарства, диверсифікація ринків збуту сільськогосподарської продукції, фінансова база розвитку сільськогосподарського виробництва, дерегуляція аграрної сфери.*

ВСТУП

Постановка проблеми. Аграрне виробництво відіграє помітну роль в економіці України. Тут створюється до 12% валової доданої вартості. За рахунок агропродовольчої продукції забезпечується понад 30% всього експорту держави. Незважаючи на анексію Автономної Республіки Крим, внаслідок якої площі сільськогосподарських угідь зменшилися на 4%, а ріллі – на 3,8%, галузь зберігає позитивну динаміку розвитку – в 2014 р. порівняно з 2013 р. обсяг валової продукції сільського господарства збільшився на 2,8%, у т.ч. рослинництва – на 3,1%, тваринництва – на 2,0%.

Відносна стійкість вітчизняного сільськогосподарського виробництва в несприятливих соціально-економічних умовах 2014 р. свідчить про своєчасність проведених в державі земельної та аграрної реформ. У результаті створено динамічний, потужний, перспективний, конкурентоспроможний сектор економіки, що постійно нарощує обсяги виробництва, експорту та доходів держави, власників і громадян. Проте виклики часу ставлять перед галуззю нові проблеми, від оперативності і ефективності вирішення яких залежать подальші перспективи її розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Комплексне дослідження трансформацій в аграрному секторі економіки держави та визначення перспектив

його подальшого розвитку з початком аграрних реформ стає предметом численних публікацій. Серед них можна виділити роботи Бородіної О. М. [2], Гайдуцького П. І. [6], Кириленка І. Г. [3], Кропивка М. Ф. [4], Месель-Веселяка В. Я. [1, 4, 7, 8], Саблука П. Т. [1, 7], Федорова М. М. [1, 7] та ін.

Поряд з цим, дія нових соціально-економічних та геополітичних факторів спричинила появу цілої низки проблем розвитку галузі: зменшення обсягу валової продукції сільського господарства, необхідність диверсифікації ринків збуту продукції, звуження фінансової бази розвитку сільськогосподарських підприємств тощо. Це потребує проведення зваженої оцінки зазначених тенденцій та обґрунтування комплексу заходів щодо закріплення позитивної динаміки розвитку галузі.

Мета статті (постановка завдання). Мета статті – проаналізувати основні тенденції сучасного етапу розвитку аграрного сектору економіки України та обґрунтувати комплекс заходів щодо закріплення позитивної динаміки розвитку галузі.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

В умовах спаду вітчизняної економіки перед сільським господарством постала ціла низка викликів, що загрожують позитивній динаміці його зростання. Насамперед це стосується зменшення обсягу валової

продукції сільського господарства. Продовження зниження цін на світових аграрних ринках і нестабільність фінансово-економічної ситуації в Україні може змусити виробників сільськогосподарської продукції, з одного боку, скоротити обсяги виробництва (площі посівів і поголів'я тварин). З іншого боку, коливання курсу національної валюти спричинило стрімке зростання цін на паливно-мастильні матеріали, мінеральні добрива та засоби захисту рослин. Так, вже у січні 2015 року порівняно з аналогічним періодом 2014 року оптові ціни на аміачну селітру збільшилися більш як удвічі – від 3600 до 7900 грн/т, на комплексні мінеральні добрива – від 4000 до 8300 грн/т, безводний аміак – від 7002 до 11001 грн/т. Крім того, враховуючи тенденції щодо скасування контролю якості імпортованих засобів захисту рослин, ближчим часом слід очікувати збільшення обсягу контрафактних засобів захисту рослин на вітчизняному ринку, зниження їх якості й безпечності. У 2015 році прогнозується зменшення обсягів внесення мінеральних добрив на 3-5% проти минулого року, хімічних меліорантів – до 8%. Зазначене може спричинити зменшення урожайності сільськогосподарських культур.

За розрахунками Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки», в 2015 р. за оптимістичним варіантом очікується стабілізація темпів зростання галузі на рівні 2,8%. Середній варіант прогнозу передбачає спад обсягів виробництва валової продукції сільського господарства на 0,4%.

Для забезпечення раціонального рівня дотримання сільгосптоваровиробниками агротехнологічних вимог необхідно вжити комплекс заходів, зокрема:

- запровадити сприятливий режим ввезення імпортованих мінеральних добрив і засобів захисту рослин;

- поліпшити організацію виробництва мінеральних добрив за рахунок повнішого використання вітчизняних фосфоритів, поклади яких є у Рівненській, Волинській, Тернопільській, Сумській областях і калійних руд Прикарпатського калійного басейну Львівської та Івано-Франківської областей, що дасть можливість знизити собівартість добрив і відповідно ціни на них;

- нарощувати обсяги застосування рідких азотних добрив (вартість азоту в рідких азотних добривах в 1,2-1,5 рази нижча, ніж в аміачній селітрі);

- запровадити економічне стимулювання власників землі, землекористувачів та орендарів земельних ділянок за підвищення родючості ґрунтів і поліпшення їх економічного стану.

Іншим викликом є *необхідність диверсифікації ринків збуту агропродовольчої продукції*. Найбільші ризики у 2015 році стосуються експорту вітчизняної агропродовольчої продукції до країн СНД. Вони пов'язані з періодично виникаючими заборонами на поставки української м'ясної, молочної та кондитерської продукції певних виробників, змінами процедури та правил митного оформлення. Не варто очікувати відновлення експорту до Російської

Федерації. У зв'язку з цим необхідний пошук компенсаторів втрат традиційних ринків збуту, що пов'язується з розширенням присутності української аграрної продукції на інших сегментах світового ринку (в першу чергу європейському, азійському та африканському).

Підписання 27 червня 2014 р. економічної частини Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом відкрило нові перспективи розвитку європейського вектора зовнішньоекономічної діяльності аграрного бізнесу, в тому числі завдяки створенню поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі. Передбачено певні преференції для української сільськогосподарської продукції: на 83% тарифних ліній ЄС скасує більшість ввізних мит, ще на 2% їх встановить перехідні періоди тривалістю 3-7 років. Крім того, широко застосовуватимуть безмитні тарифні квоти (на 15% товарів).

Однак участь національних товаровиробників у зовнішній торгівлі з країнами ЄС ускладнюється через відсутність належної сертифікації виробничих потужностей, істотні відмінності у вимогах до якісних показників виробленої продукції. З огляду на це в липні 2014 року прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів», який принципово змінить систему державного контролю за виробництвом та обігом харчових продуктів відповідно до принципів ключових директив ЄС. Наприклад, для оперативного визначення виробника, продукція якого може бути потенційно небезпечною, Законом передбачено принцип відстеження всієї харчової ланцюжка «від поля до столу».

Враховуючи це, вже тепер українські аграрії мають сконцентрувати увагу на ключових елементах виробництва з метою забезпечення контролю харчового ланцюжка для обов'язкового виконання санітарно-гігієнічних вимог країн ЄС, а також впровадження системи аналізу ризиків, небезпечних факторів і контролю критичних точок (НАССР).

Поряд із цим внутрішній ринок агропродовольчої продукції України характеризується низькою ємністю й високим ступенем чутливості до зміни роздрібних цін на продукти харчування, а через високу частку витрат на харчування у сімейному бюджеті домогосподарств зниження реальних доходів населення може спричинити соціальні збурення. Ситуація ускладнюється тим, що ефективність проходження сільськогосподарської продукції від виробників до споживачів знижує недосконалість міжгалузевих зв'язків. Зокрема, якщо зростання цін у первинній ланці призведе до зростання цін на продовольство, то зворотний зв'язок відсутній – здешевлення сировини не веде до зниження цін на продовольчі товари.

Шляхи вирішення проблеми лежать у площині вдосконалення інфраструктури аграрного ринку. Пріоритет має надаватися розвитку біржової торгівлі, запровадженню фінансових та інших інструментів на ринках сільськогосподарської продукції (аграрні розписки, ф'ючерсні та форвардні контракти тощо), створенню прийнятної системи заготівлі, переробки і реалізації агропродукції, що виробляється особистими

селянськими господарствами. Крім того, на часі створення ефективної системи моніторингу та інформаційно-аналітичного забезпечення аграрного ринку.

Також сучасна ситуація характеризується *звуженням фінансової бази розвитку сільськогосподарського виробництва*. Залишається ймовірність зменшення джерел формування власних фінансових ресурсів сільськогосподарських товаровиробників через несприятливу цінову кон'юнктуру на основні види споживаних мінеральних добрив, матеріально-технічної продукції, засобів захисту рослин і стримування росту цін на агропродовольчу продукцію. При підвищенні цін на рівні прогнозних макроекономічних показників у 2015 році рентабельність становитиме 6,7% (прибуток 11,3 млрд грн). Відтак прогнозується скорочення обсягів джерел формування власних коштів сільськогосподарських підприємств на 20-25%, при їх абсолютній величині 40-50 млрд грн.

Обсяг надходжень у сільськогосподарське виробництво кредитних ресурсів прогнозується на рівні 7 млрд грн, а за оптимістичним сценарієм – 8,5 млрд грн. Порівняно з попереднім роком річний обсяг банківських кредитів може зменшитися на 30,0%. Однак, за умови відновлення дії державної цільової програми фінансової підтримки через механізм здешевлення кредитів у розмірі 300 млн грн, сільськогосподарське виробництво може додатково залучити близько 10 млрд грн кредитних ресурсів, вартість яких зменшиться на 3-4 відсоткових пункти.

Для підвищення обсягів та ефективності фінансово-кредитного забезпечення сільського господарства необхідно:

- сформувати систему фінансово-кредитного обслуговування сільськогосподарських товаровиробників, розширити її інфраструктурні складові;
- відновити дію державних програм підтримки кредитування сільськогосподарських виробників;
- удосконалити систему мікрокредитування, передусім – для малого бізнесу;
- розширити систему страхового захисту кредитного забезпечення.

Мінімізації ризиків втрати частини доходів сприяє застосування аграріями інструментів страхового захисту сільськогосподарської діяльності. Однак через відсутність якісної системи агрострахування та державної підтримки можливе погіршення динаміки ринку страхових послуг: кількість договорів страхування зменшиться на 11%, сума зібраних премій – на 12-13%, рівень виплат становитиме на рівні 8-9%. Ринок сільськогосподарського страхування охопить лише близько 5% суб'єктів господарювання аграрної сфери.

Для збереження позитивних тенденцій розвитку сільськогосподарського страхування та покращення страхового захисту сільськогосподарських товаровиробників, згідно з Дорожньою картою реформування сільськогосподарського страхування, необхідно:

- сформувати якісну систему страхового

захисту сільськогосподарських товаровиробників із розширенням її інституційних складових;

- відновити дію державної програм часткової компенсації страхових премій для сільськогосподарських виробників;
- вдосконалити вимоги до вступу страховиків до профільних асоціацій;
- запровадити андеррайтинг, врегулювання збитків і перестраховування по всіх стандартних програмах з державною підтримкою;
- покращити гарантійний механізм виконання страховиками зобов'язань перед сільськогосподарськими товаровиробниками.

В умовах складної економічної та воєнно-політичної ситуації вірогідним є подальше скорочення бюджетного фінансування розвитку агропромислового виробництва, що не матиме катастрофічних наслідків, зважаючи на вибірковість такої форми підтримки та низькі її обсяги у попередні роки. Найбільше вплинуть на розвиток агропромислового виробництва заходи цінового регулювання та кредитної підтримки (у межах форвардних закупівель і надання кредитної субсидії).

Обсяги бюджетного фінансування програм розвитку агропромислового виробництва на безповоротній основі передбачено у розмірі 0,47 млрд грн, з яких 0,3 млрд грн планується направити на кредитні субсидії, понад 0,1 млрд грн – на заходи з державного цінового регулювання аграрного ринку (насамперед ринку зерна та борошна).

Фінансова підтримка на поворотній основі передбачається в обсязі 1,43 млрд грн – практично повністю на формування Державного інтервенційного фонду та іншу діяльність Аграрного фонду. Зазначений обсяг фінансування буде недостатнім як для належного стимулювання процесів задоволення кредитної потреби сільгоспідприємств, так і для виконання регулюючих завдань Аграрним фондом.

Поряд із цим перспектива припинення в майбутньому дії спеціального режиму справляння ПДВ позбавить тваринницьку галузь майже на 2 млрд грн додаткових фінансових ресурсів, що формувались як безпосередньо у переробних підприємствах, так і у спеціальному фонді Державного бюджету України. Це негативно вплине на рівень цін на тваринницьку продукцію (передусім на молоко і м'ясо великої рогатої худоби) та може призвести до суттєвого зменшення поголів'я тварин, у першу чергу, в господарствах населення. Невідшкодування податку на додану вартість експортерам зерна обумовить вилучення фінансових ресурсів із даного сегменту аграрного ринку в обсязі понад 10,5 млрд грн.

Більш як у 20 разів зросте податкове навантаження з розрахунку на 1 га сільськогосподарських угідь при сплаті єдиного податку платниками четвертої групи.

Неврегульованим залишається питання справляння податку на майно із сільськогосподарських товаровиробників – як у частині оподаткування будівель і споруд, що безпосередньо не використовуються при веденні сільськогосподарської діяльності, так і земельного податку за землі під

адміністративними будівлями. Негативний вплив матиме позбавлення науково-дослідних господарств, навчальних закладів і наукових установ пільг щодо сплати земельного податку, ставки якого за рішенням місцевих рад можуть збільшитися у декілька разів проти рівня попереднього року.

Серйозним викликом стійкості галузі є скорочення кількості малих (насамперед, фермерських) господарств – суб'єктів підприємництва. Стрімке падіння рівня доходів вітчизняних споживачів стримує темпи зростання цін на внутрішніх агропродовольчих ринках. При цьому більш вразливими в умовах зростання цін на засоби виробництва та погіршення фінансового забезпечення галузі є дрібні сільгосптоваровиробники.

У 2015 році спостерігатиметься тенденція до скорочення кількості середніх і дрібних підприємств на рівні 0,6% (350 од.), посилюватиметься тенденція до скорочення кількості ОСГ, що може зменшитися майже на 86 тис. од. (- 2,1 %). Вирішення соціально-економічних проблем, зумовлених такими викликами, можливе на ґрунті активізації підприємницької ініціативи, в тому числі за рахунок забезпечення її суспільною підтримкою на основі реалізації державної програми розвитку сімейних ферм як особливої форми аграрної підприємницької діяльності.

Іншим напрямом покращення умов функціонування вітчизняного аграрного бізнесу є забезпечення прозорості та сприятливості регуляторної політики держави. Зокрема, це стосується: скорочення кількості дозвільних процедур, кількості та видів ліцензованої діяльності, технічного регулювання, формування ринку корпоративних прав в аграрному секторі економіки, заборони непередбачених законами адміністративних втручань у ведення підприємницької діяльності, розвитку механізмів її саморегулювання, спрощення процедур державного контролю, законодавчого врегулювання діяльності сімейних ферм тощо.

Окремим напрямом дерегуляції аграрної сфери має стати розвиток самоуправління та

саморегулювання на основі підвищення ролі громадських професійних організацій (об'єднань галузевих товаровиробників) з передачею їм частини функцій існуючої системи державного управління. В ННЦ «Інститут аграрної економіки» разом із громадськими професійними об'єднаннями опрацьований законопроект щодо розширення участі сільськогосподарських товаровиробників, їхніх громадських професійних об'єднань у розробленні та реалізації аграрної політики на основі державно-приватного партнерства, розвитку саморегулювання та демократизації системи управління галуззю.

У зв'язку з цим необхідним кроком є створення Аналітично-Координаційної Платформи для консолідації інтересів усіх суб'єктів АПК та їх представництва на державному та міжнародному рівнях. Вона має стати ефективним мозковим центром, зокрема для ретельного аналізу та прогнозу наслідків нормативно-правових актів, що пропонуються для аграрної сфери, об'єднає зусилля науки, галузевих асоціацій, експертів. Адже часом начебто прийнятні пропозиції можуть мати катастрофічні наслідки, як, наприклад, рішення щодо реформування спеціальних режимів оподаткування для аграрного сектору.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Нинішній етап розвитку сільського господарства України супроводжується загостренням низки соціально-економічних проблем. Проте навіть за несприятливих умов аграрний сектор продовжує демонструвати прийнятні темпи розвитку, що є, в першу чергу, результатом проведених земельної та аграрної реформ. Поряд з цим, нові виклики вимагають своєчасної реакції держави, аграрної науки і практики. Від того, наскільки оперативно й ефективно вітчизняний аграрний сектор адаптується до нових умов господарювання, залежать його подальші перспективи зайняти гідне місце серед провідних виробників агропродовольчої продукції в світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) / [Присяжнюк М. В., Зубець М. В., Саблук П. Т. та ін.]; за ред. М. В. Присяжнюка, М. В. Зубця, П. Т. Саблука, В. Я. Месель-Веселяка, М. М. Федорова. – К.: ННЦ ІАЕ, 2011. – 1008 с.
2. Аграрний сектор України на шляху до євро інтеграції: монографія / Авт. кол. Бетлій М. та ін.; за ред. О. М. Бородіної. – Ужгород: ІВА, 2006. – 496 с.
3. Актуальні проблеми аграрної реформи в Україні в умовах системної кризи світової економіки / Авт. кол. Мельник Ю. Ф. та ін.; за ред. І. Г. Кириленка – К., 2009. – 135 с.
4. Агрохолдинги в Україні та посилення соціальної спрямованості їх діяльності / Ю. О. Лупенко, М. Ф. Кропивко // Економіка АПК. – 2013. – № 7. – С. 5-21.
5. Виробництво сільськогосподарської продукції в Україні та її собівартість і дохідність в сільськогосподарських підприємствах (розрахункова за 2014 р. і прогноз на 2015 р.) (січень 2015) / [Лупенко Ю. О., Месель-Веселяк В. Я., Грищенко О. Ю., Душко М. П.]; за ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Месель-Веселяка – К.: ННЦ ІАЕ, 2015.– 56 с.
6. Гайдуцький П. І. Незалежна економіка України / П. І. Гайдуцький. – К.: ТОВ «Інформаційні системи», 2014. – 528 с.
7. Результати і проблеми реформування сільського господарства України / Ю. О. Лупенко, П. Т. Саблук, В. Я. Месель-Веселяк, М. М. Федоров // Економіка АПК. – 2014. – № 7. – С. 26-38.
8. Статистичний збірник «Сільське господарство України», 2013 / Державна служба статистики України; за ред. Н. С. Власенка. – К., 2014. – 399 с.

9. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року / За ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Месель-Веселяка. – [2-е вид., переробл. і доповн.]. – К.: ННЦ ІАЕ, 2012. – 218 с.

Лупенко Юрий Алексеевич

РАЗВИТИЕ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ: ПРОГНОЗЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ

Освещены проблемы и осуществлена оценка тенденций современного этапа развития аграрного сектора экономики Украины. Установлено, что новые социально-экономические и геополитические факторы стали причиной появления целого ряда проблем развития отрасли, среди которых необходимо выделить уменьшение объема валовой продукции сельского хозяйства, необходимость диверсификации рынков сбыта продукции, сужение базы развития сельскохозяйственных предприятий, сокращение количества малых (прежде всего, фермерских) хозяйств. Обоснован комплекс мер по укреплению положительной динамики развития отрасли. Сюда, в частности, входят мероприятия по достижению рационального уровня соблюдения сельхозтоваропроизводителями агротехнологических требований; синхронизации требований к качеству сельскохозяйственной продукции и процедурам его обеспечения с международными стандартами; совершенствованию инфраструктуры аграрного рынка, в т.ч. созданию эффективной системы мониторинга и информационно-аналитического обеспечения аграрного рынка; повышению объемов и эффективности финансово-кредитного обеспечения сельского хозяйства и улучшению страховой защиты сельскохозяйственных товаропроизводителей; обеспечению прозрачности регуляторной политики государства (сокращение количества разрешительных процедур, количества и видов лицензированной деятельности, технического регулирования, формирование рынка корпоративных прав в аграрном секторе экономики, запрет непредвиденных законами административных вмешательств в ведение предпринимательской деятельности, развитие механизмов ее саморегулирования, упрощение процедур государственного контроля, законодательное урегулирование деятельности семейных ферм и т.д.); развитию самоуправления и саморегулирования на основе повышения роли общественных профессиональных организации (объединений отраслевых товаропроизводителей) с передачей им части функций существующей системы государственного управления; создание Аналитико-Координационного Платформы для консолидации интересов всех субъектов АПК и их представительства на государственном и международном уровнях, которая должна стать эффективным мозговым центром, в частности для тщательного анализа и прогноза последствий нормативно-правовых актов, предлагаемых для аграрной сферы, объединит усилия науки, отраслевых ассоциаций, экспертов.

Ключевые слова: аграрный сектор экономики Украины, валовая продукция сельского хозяйства, диверсификация рынков сбыта сельскохозяйственной продукции, финансовая база развития сельскохозяйственного производства, дерегуляция аграрной сферы.

Lupenko Yu.

THE DEVELOPMENT OF THE AGRARIAN SECTOR OF UKRAINE'S ECONOMY: FORECASTS AND PROSPECTS

Problems of current stage development tendencies of agrarian sector in Ukraine have been highlighted and assessed in the article. It has been found that new social, economic and geopolitics factors have led to the emergence of problems of industry development among which should be noted: a decrease in the volume of gross agricultural production, the need to diversify sales markets, the narrowing of the base of agricultural enterprises, reducing the number of small farms. A set of measures to consolidate the positive dynamics of industry development has been substantiated, in particular, to achieve a reasonable level of compliance with the agro-technological requirements by agricultural producers; to synchronize requirements for the quality of agricultural products and adapt the procedures for its provision to the international standards; to improve infrastructure of agricultural market, including creation of effective system of monitoring, information and analytical support of market business entities; to increase the volume and effectiveness of financial and credit support of agriculture and to improve insurance protection of agricultural producers; to provide transparency of the regulatory policy of the state (reduction of licensing procedures, the number and types of licensed activity, technical regulations, the formation of market of the corporate rights in the agrarian sector, prohibition of unforeseen administrative interference in business activity, development of mechanisms of self-regulation, facilitation of state control, legislative regulation of family farms, etc.); to develop self-government and self-regulation on the basis of enhancing the role of civil professional organizations (associations of industry producers) with the transfer of some functions of the existing system of government administration; to create Analytical and Coordination Platform for consolidation of interests of all business entities of agroindustrial complex and its representatives on the state and international levels which is to become an effective think tank, in particular for a thorough analysis and forecast of consequences of legal acts proposed for the agrarian sector, and will bring together science, industry associations, experts.

Key words: agrarian sector of Ukraine, gross agricultural output, diversification of markets of agricultural production, financial base of development of agricultural production, deregulation of agrarian sphere.

Одержано 09.04.2015р.